

Pomazat anebo nakrmit?

Pán Ježíš a služba

Projevit lásku extravagantním způsobem anebo nakoupit jídlo a nakrmit chudé? Stojí zdánlivě marnotratná služba proti pomoci chudým? Láska ke Kristu a služba Kristu v chudých nestojí proti sobě. Každá věc má svůj čas.

MATOUŠ 26,6-13

JAN ASSZONYI

POMAZAT NEBO NAKRMIT?

MARNOTRATNÉ PROJEVY LÁSKY VS. POMOC CHUDÝM

| Kázání: Matouš 26,6-13 | Čtení:

Introitus

Mou obětí, Bože, je zkroušený duch, zkroušeným a pokorným srdce, Bože, nepohrdneš. Žalmy 51,19 (Bognerův překlad)

Čtení – modlitba

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! 3 On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, 4 vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním. Ž 103,2-4

První čtení

Žalm 96

1 Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země! 2 Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu, 3 vypravujte mezi pronárody o jeho slávě, mezi všemi národy o jeho dívech, 4 neboť veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy. 5 Všechna božstva národů jsou bůžci, ale Hospodin učinil nebe. 6 Před jeho tváří velebná důstojnost, moc a lesk v svatyni jeho. 7 Lidské čeledi, přiznejte Hospodinu, přiznejte Hospodinu slávu a moc, 8 přiznejte Hospodinu slávu jeho jména! Přineste dar, vstupte do nádvoří jeho, 9 v nádheře svatyně se klaňte Hospodinu! Svíjej se před ním, celá země! 10 Říkejte mezi pronárody: Hospodin kraluje! Pevně je založen svět, nic jím neotřese. On povede při národů podle práva. 11 Nebesa se zaradují, rozjásá se země, moře i s tím, co je v něm, se rozburácí, 12 pole zazní jáсотem, i všechno, co je na něm. Tehdy zaplesají všechny stromy v lese 13 vstříc Hospodinu, že přichází, že přichází soudit zemi. On bude soudit svět spravedlivě a národy podle své pravdy.

Kázání – Pomazat anebo Posloužit (nakrmit)?

Matouš 26,6-13

Když byl Ježíš v Betanii v domě Šimona Malomocného, 7 přišla za ním žena, která měla alabastrovou nádobku drahocenného oleje, a vylila ji na jeho hlavu, jak seděl u stolu.

8 Když to viděli učedníci, hněvali se: "Nač taková ztráta? 9 Mohlo se to prodat za mnoho peněz a ty dát chudým!"

*10 Ježíš to zpozoroval a řekl jim: "**Proč trápíte tu ženu? Vykonala dobrý skutek.***

11 Vždyť chudé máte stále kolem sebe, mne však nemáte stále. 12 Když vylila ten olej na mé tělo, učinila to k mému pohřbu. 13 Amen, pravím vám, všude, po celém světě, kde bude kázáno toto evangelium, bude se mluvit na její památku o tom, co ona učinila."

1. Kontext Matoušova příběhu

Pro právě přečtený příběh je dobré si připomenout jeho bezprostřední kontext - co mu předchází a co následuje - protože to tvoří Matoušův nepřehlédnutelný kontrast. Již se začínají stahovat mračna nad životem Pána Ježíše.

Před pomazáním v Betanii Matouš zaznamenává příběh z Kaifášova domu, kde se velekněží uradili, že se Pána Ježíše lstí zmocní (tak, aby to nevyvolalo nemístný rozruch) a zabijí ho.

Po příběhu pomazání v Betanii pak Matouš vypráví příběh Jidášovy zrady. Šel za velekněžími a smluvil s nimi obchod. Vyžradí jim diskrétní místo, kde se bude dát Pán Ježíš bez přítomnosti davů zatknout.

Mezi těmito temnými póly a stahujícími se mračny svítí jako růže mezi trním láska ženy (podle Jana 12 to byla Marie, sestra Marty a Lazara) projevená skutkem, který přináší mimořádné pohodlí a radost.

Ve středeční biblické hodině jsme mohli zaslechnout výzvu k tomu, aby naše řeč budovala (byla konstruktivní) a přinášela milost, požehnání (Ef 4 a 5). Kontext pomazání Pána Ježíše v Betanii odhaluje na straně farizeů a na straně Jidáše řeč, která je destruktivní a přináší odsouzení, zmar - ne milost. Jsou to smrtelné řeči, které vyrůstají ze smrtelných postojů a vedou ke smrtelným činům.

Marie oproti tomu mlčí, zato její čin hovoří velice hlasitě. Přináší doprostřed bídy cosi příjemného a nevědomky i prorockého. Její slovo-čin přináší milost. Temnota si ovšem i zde najde svůj prostor. A není jistě náhodou, že opět v kritických slovech, které vznášejí otazník nad činem lásky, není-li to rovnou odsouzení.

V tom nejobecnějším slova smyslu nás dnešní evangelijní příběh ujišťuje o tom, že:

- ⇒ Činy lásky projevené Pánu Ježíši mají své místo uprostřed našeho světa
- ⇒ Činy lásky projevené nám jsou milé, patří za ně dík
- ⇒ Činy lásky smíme sami přinášet do tohoto světa a někomu prosvětlit nečekaným způsobem jeho život.

2. Podivný (pseudo)kontrast

Vratme se ale k jádru příběhu. Jestli jsme před 14 dny měli před sebou napětí „*buď daně pohanskému a bezbožnému císaři – anebo věrnost Hospodinu*“, pak dnes máme před sebou *ještě delikátnější „buď/anebo“*. V příběhu ženy prokazující lásku neobvykle štědrým způsobem stojíme oběma nohama ve službě a lásce Pánu Bohu. *Čím uctím lépe Hospodina* --> péči o chudé anebo vylitím oleje na hlavu Pána Ježíše?

Ten dávný evangelijní příběh vůbec není starý. Jakoby předznamenal mnohé dodnes živé spory a napětí uprostřed církve:

- ⇒ Proč stavět honosnou modlitebnu, když stačí pronajmout sálek ve škole a za zbytek peněz je možno konat misii a diakonii / pomáhat druhým. Nač ta ztráta?
- ⇒ Proč dávat marnotratnou a honosnou vůni bohoslužebnému sálu při rekonstrukci modlitebny? Neměli bychom prostředky vynaložit na chudý strop a kolizní prostory u schodiště? Nač ta ztráta?
- ⇒ Proč mít na kazatelně nádhernou kytici (výzdobu, symboliku, umění), když bychom se docela dobře bez toho všeho obešli a ještě bychom mohli navíc ušetřit na nějaké drobné investice a opravy. Nač ta ztráta?

- ⇒ Proč bychom měli mít drahé hudební nástroje (koncertní klavír či drahé varhany), když stačí harmonium z druhé ruky a za zbytek peněz budeme hradit sociální byt ženě, kterou opustil manžel, a posléze ztratila práci? Nač ta ztráta?
- ⇒ Proč se oddávat chvále Hospodina, vděčnosti, vyznávání, bohoslužbě? Není to nakonec jenom ztráta času?
- ⇒ Proč konat slavnostní sváteční bohoslužby, když bychom mohli zůstat doma, pozvat své přátele a v přátelském rozhovoru jim sdělit evangelium? Nač ta ztráta?

Takové jsou kontrasty, které představuje evangelijní příběh o ženě, která na hlavu Pána Ježíše zdánlivě bezúčelně, neprakticky a neužitečně vylila olej v hodnotě ročního výdělku izraelského dělníka.

V jakémsi podivném leč pochopitelném kontrastu ve službě Pánu Ježíši stojí *na straně jedné* marnotratnost projevů lásky a *na druhé straně* odpovědné, účelné a užitečné nakládání s dary, kterými disponujeme. Zdá se, jako kdyby oprávnění ve službě nebeskému Otci mělo právě a jenom to, co je užitečné, praktické a účelné, co je vyčíslitelné. Jako kdyby velkorysé srdce a zvažující rozum stály proti sobě. *Buď ve službě Pánu Bohu ztratíme hlavu (rozum) a bude rozhodovat a konat srdce* anebo *ztratíme srdce a bude rozhodovat hlava*.

Těžko se vyrovnáváme s oním kontrastem, a tak se nezřídka děje přesně to, co viděl Pán Ježíš. *Jeho nejbližší* – učedníci, učednice, přátelé – *se navzájem trápí*. A tak se ptá: „Proč trápíte tu ženu?“ A dost možná se ptá, proč se navzájem trápíme i my. (Pozn: Anebo se netrápíme, protože je nám nakonec cizí to i ono).

3. Pán Ježíš se zastává ženy i chudých – kontrast mizí

Podobně jako v případě placení daní císaři i nyní Pán Ježíš ukazuje, že *marnotratnost lásky ženy nestojí v protikladu s péčí o chudé*. Nejde tady o těžké rozhodnutí „buď srdce anebo rozum“. Dost možná bychom byli raději, kdyby to Pán Ježíš nějak takto rozsekl. Zjednodušil a zpřehlednil by nám život.

Neučinil tak, ponechal obojí a nastínil jinou perspektivu, z níž můžeme obojí nahlížet. Patří k ní několik skutečností:

- (1) Žena (Marie), *puzena láskou, nepočítá cenu*. Srdce vnímá jinak hodnoty.
- (2) A nejen to, její *čin „marnotratné“ lásky se ukazuje jako prorocký*. Sama o tom nevěděla a necílila svůj čin daným směrem. Pán Ježíš ale říká: *„Nechte ji, vykonala dobrý skutek. Pomazala mé tělo k pohřbu.“* Zdá se, že srdce někdy vidí dál, než rozum a vidí i to, co vlastně nevidí, a ukáže se to posléze.
- (3) Pán Ježíš dává ženě obrovský kredit. *Její čin* – marnotratný čin lásky – *nebude zapomenut!* Žádný dar lásky Bohu nebude zapomenut.
- (4) Pán Ježíš *neodmítá chudé* a to, že je potřeba je mít na zřeteli a dle možností poskytnout pomoc! „Pokud budete chtít prokazovat štědrost vůči chudým, budete k tomu mít spoustu příležitostí.“ Otázkou je, zdali byl zájem o chudé skutečným zájmem, zdali to nebyla v dané chvíli pouze příležitost ke kritice (Jan naznačuje, že to mohl být Jidáš, kdo kritizoval marnotratnost lásky Marie. Jidášovi, zdá se, nešlo o chudé!)
- (5) Pán Ježíš ruší napětí „buď anebo“ *odkazem k příhodnému času*. Příhodný čas – to je klíč, který může sloužit k hodnocení činu ženy. Po pravdě řečeno, ona se jistě neptala, zdali je pro její čin příhodný čas. Prostě udělala to, co cítila, že musí udělat – její srdce potřebovalo svobodně dýchat! Až posléze se ukázalo, že její čin lásky přišel v pravý čas. *Zdá se, že srdce nejenom vnímá jinak hodnoty, ale zároveň má tendenci vnímat lépe správný a jedinečný čas, který – zůstane-li nenaplněn – člověku proteče mezi prsty.*

- a. [Dost možná právě toto chtěl povědět Matouš své církvi, které psal evangelium; církvi, která měla problém s vnímáním peněz]

Jakkoli se Pán Ježíš v dané situaci zastává ženy a straní ji, nemůžeme přeslechnout, že každá věc má svůj čas – pomoc chudým i extravagantní projevy lásky, které na první pohled vypadají až příliš bez praktického užitku.

4. K závěru

Dnešní evangelium je o srdci, rozumu a příhodném čase. To vše hraje roli v našem vztahu k Pánu Bohu, k bližním a službě. Otvírá před námi praktické potřeby (chudých). Otvírá před námi skutečnost toho, že srdce vytváří jedinečné a příjemné prostředí, v němž je možno cítit krásnou a příjemnou vůni; v němž je možno naslouchat tónům hudby a kochat se krásou umění.

Pán Ježíš by jistě přežil i bez velkorysé masáže, které se mu dostalo. A přece ji neodmítl jako nemístnou. Byla projevem vděčné lásky, chtěla zpříjemnit život uprostřed okolního zla, které se kolem něho stahovalo; byla prorocká. Myslím, že láska k Pánu Ježíši může i dnes vyústit do podobně (na první pohled) málo účelných a praktických záležitostí. A přece tak příjemných a potřebných.

Náš život není jenom utkávaní se nutnostmi a potřebami nás a lidí okolo nás. Může ho tvořit spousta nadstandardních laskavostí. Zabraňovat jim by znamenalo bránit srdci v dýchání lásky.

Ekonomika křesťanského pohledu na život je někdy jiná, než nám vrývá pod kůži okolí. To, co někteří vnímali jako nepraktické mrhání, je prorockým činem a poctou, která krásně voní. Namísto je spíš nadechnout se krásné vůně a těšit se z ní, než škarohlídsky kritizovat bezúčelnost a nepraktičnost.

Evangelium o ženě (Marii), která nehleděla na cenu a z vděčnosti a lásky v domě Šimona Malomocného zpříjemnila život Pánu Ježíši a naplnila vůni dům, *je pozváním ke svobodě srdce milujícího Krista, k upřímné štědrosti a také k rozumnému zájmu o ty, kterým se nedaří dobře.*

Dnešní evangelium chce povzbudit citlivost a otevřenost k obojímu - nestojí proti sobě. Každé má svůj čas a svůj prostor.



Požehnání

Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, necht' povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.

2 Tesalonickým 2:16-17

Milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce i od Ježíše Krista, Syna
Otcova, v pravdě a lásce ať zůstává s námi. 2J 2,3